

RADNA GRUPA ZA PRIPREMU I VOĐENJE PREGOVORA O
PRISTUPANJU CRNE GORE EVROPSKOJ UNIJI ZA OBLAST PRAVNE
TEKOVINE EVROPSKE UNIJE KOJA SE ODNOSI NA PREGOVARAČKO
POGLAVLJE 30 – VANJSKI ODNOSI

me4 eu
eu4 me

Br. 01-905/22-216

1. VI 2022.

ZAPISNIK

sa šeste plenarne sjednice Radne grupe za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 30 – Vanjski odnosi

Šesta plenarna sjednica Radne grupe (RG) za pregovaračko poglavlje 30 – Vanjski odnosi je održana 27. IV 2022. s početkom u 10 časova u Ministarstvu vanjskih poslova (MVP). Pored članova Radne grupe, sjednici su prisustvovali i predstavnici Međuresorske radne grupe za međunarodnu razvojnu saradnju i humanitarnu pomoć Crne Gore. Sjednicom je predsjedavala šefica Radne grupe (ŠRG) **Aida Salagić Ceković**, uz kopredsjedavanje direktorice Direkcije za razvojnu saradnju i humanitarnu pomoć u MVP **Jelene Milačić**. Sjednica je održana sa sljedećim dnevnim redom:

1. Usvajanje dnevnog reda;
2. Usvajanje Zapisnika s pete plenarne sjednice Radne grupe za poglavlje 30 – Vanjski odnosi (održane 25. III 2022);
3. Razmjena iskustava i predstavljanje međunarodne razvojne saradnje i humanitarne pomoći Crne Gore – posjeta hrvatskih eksperata iz ove oblasti;
4. Razno.

Zaključci:

1. Radna grupa za poglavlje 30 usvojila dnevni red i Zapisnik s V plenarne sjednice Radne grupe za poglavlje 30 – Vanjski odnosi;
2. Sastanak s hrvatskim ekspertkinjama ocijenjen kao višestruko koristan uz naznake koji su prioriteta Međuresorske radne grupe u narednom periodu;
3. Dogovoreno je da MVP dostavi Zakon o međunarodnoj razvojnoj saradnji i upućivanju međunarodne humanitarne pomoći članovima Međuresorske radne grupe s izmjenama i dopunama u track-change modu, a koje su u ovom trenutku prepoznate kao pitanja na kojima treba raditi u cilju unapređenju aktuelnog Zakona;
4. Dogovoreno je da se članovima Radne grupe i Međuresorske radne grupe dostave materijali razmatrani na sjednici;

5. Dogovoreno je da se ekspertkinjama dostavi lista zahtjeva za bilateralno-tehničkom pomoći Crne Gore od Republike Hrvatske, u cilju izrade Uredbe o osiguranju izvoznih kredita od netržišnih rizika;
6. Dogovoreno je da se članovima Radne grupe dostavi I prilog Izvještaju EK o Crnoj Gori na engleskom jeziku (verzija dokumenta koja je dostavljena EK).

Šefica Radne grupe **Aida Salagić-Ceković** pozdravila prisutne i informisala da se sjednica održava u širem formatu, jer u njenom radu, pored članova Radne grupe za poglavlje 30 – Vanjski odnosi, učestvuju i članovi Međuresorske radne grupe za međunarodnu razvojnu saradnju i pomoć Crne Gore (dio članova iz RG za poglavlje 30 uključen je i u Međuresorsku radnu grupu¹). U radu dvaju radnih grupa, učestvovala su i ekspertkinje iz Republike Hrvatske, predstavnice Ministarstva vanjskih i evropskih poslova: **Iva Jantolek** i **Dubravka Smolić Vlaić**.

U uvodnom dijelu sjednice, Salagić Ceković je ukazala da iako je poglavlje 30 - Vanjski odnosi privremeno zatvoreno, Crna Gora kontinuirano sprovodi sve aktivnosti koje proizilaze iz pregovora, između ostalog i rad na razvoju sistema međunarodne razvojne saradnje i humanitarne pomoći, te izrazila očekivanje da sastanak s ekspertkinjama bude koristan i interesantan. Šefica Radne grupe zamolila kolegice i kolege da se predstave, prilikom čega je Amina Bajrović Kuč informisala da će u odsustvu (roditeljsko odsustvo) Nikolette Milutinović ona obavljati poslove sekretara Radne grupe. Imajući u vidu značaj oblasti razvojne saradnje i humanitarne pomoći, posebno u kontekstu pregovora s EU, Salagić Ceković pozvala prisutne na aktivno učešće u radu sjednice.

Saglasno predloženom, usvojen je dnevni red, dok je Radna grupa za poglavlje 30 usvojila zapisnik sa pete plenarne sjednice Radne grupe koja je održana 25. III 2022.

Predstavnica Ministarstva vanjskih poslova **Jelena Milačić** je informisala da je Crna Gora 2018. donijela Zakon o međunarodnoj razvojnoj saradnji i upućivanju međunarodne humanitarne pomoći, čime se našla u *dualnoj poziciji* pa je u isto vrijeme i zemlja primalac i zemlja donator. Podsjetila je da je Vlada u decembru 2021. usvojila *Informaciju o stanju i izazovima u oblasti razvojne saradnje i humanitarne pomoći, Crna Gora kao primalac i donator u nastanku* (koja je dostavljena imenovanim predstavnicima u Međuresorskoj radnoj grupi). Milačić je ukazala da je 26. IV 2022. održan inicijalni sastanak s predstavnicama MVEP R. Hrvatske za koji je ocijenjeno da je bio sadržajan i izuzetno koristan za dalji rad na izmjenama i dopunama Zakona o međunarodnoj razvojnoj saradnji i upućivanju međunarodne humanitarne pomoći i daljem razvoju ove oblasti u Crnoj Gori. Milačić je informisala da će članovima Međuresorske radne grupe dostavljen nacrt Zakona o izmjenama i dopunama u *track change* modu do sljedećeg sastanka, kako bi uvidjeli predloge za unapređenje ovog propisa i istakla da je u narednom periodu, osim usklađivanja s pravnom tekovinom, potrebno raditi na jačanju svijesti o značaju ove oblasti na svim nivoima. Milačić je podsjetila da je Programom pristupanja Crne Gore EU (PPCG) 2022-2023 definisano da Predlog zakona utvrdi Vlada u IV kvartalu 2022, a da bi već u julu trebalo da bude pripremljen nacrt sa svim propratnim procedurama

¹ Spisak učesnika na kraju zapisnika

(završena javna rasprava, međuresorsko usaglašavanje), kako bi EK imala najmanje tri mjeseca da razmotri nacrt zakona i dostavi komentare².

U drugom dijelu sjednice, predstavnice MVEP R. Hrvatske su uz *Power Point* prezentacije predstavile sistem razvojne saradnje i humanitarne pomoći u Hrvatskoj i ukazale na ključne obaveze u ovoj oblasti i benefite razvojne politike.

Iva Jantolek je istakla da se ova oblast koristi kao instrument vanjske politike te da uvijek ide „ruku pod ruku“ s vanjskim poslovima. Ukazala je na obaveze u ovoj oblasti koje EU očekuje da države kandidati ispunjavaju u pregovaračkom procesu: prilagođavanje odnosno usklađivanje zakonodavstva (koje Crna Gora kontinuirano sprovodi), *soft acquis* koji reguliše ovu oblast na nivou EU, kao i potrebu uspostavljanja mehanizma pomoću kojeg se može pratiti primjena zakonodavstva, tj. voditi registar pružene razvojne i humanitarne pomoći. Jantolek je podsjetila da se Evropska unija zajedno sa svojim državama članicama obavezala na ostvarivanje kolektivnog cilja izdvajanja za službenu razvojnu pomoć u iznosu od 0,7% bruto nacionalnog dohotka – BND (engl. Gross National Income-GNI) do 2030. Države članice koje su EU pristupile nakon 2004, obavezale su se na podizanje izdvajanja iz nacionalnog budžeta za službenu razvojnu pomoć u pomenutom periodu, u visini od 0,33% BND-a. Upoznala je da prosjek EU na kolektivnom nivou izdvajanja za službenu razvojnu pomoć je 0,4% BND-a, a da R. Hrvatska trenutno izdvaja 0,15%. Jantolek je naglasila da Crna Gora, iako još nije članica EU, za sad dobro implementira ovu oblast, te da u narednom periodu treba voditi računa da se prioriteta iz ove oblasti poklapaju s SDG ciljevima (ciljevi za održivi razvoj). Informisala je i da će Crna Gora službeno postati zemlja donator kad prestane da bude zemlja primalac pomoći, tj. kad više ne bude na OECD-ovoj DAC listi, te prenijela iskustvo da je Hrvatska dvije godine prije članstva u EU postala zemlja pružalac pomoći.

Jantolek je podvukla da treba praviti razliku između razvojne i humanitarne pomoći, a da se pod službenom razvojnom pomoći (skraćeno SRD, eng. ODA) podrazumijeva skup ekonomskih, finansijskih i tehničkih mjera, uključujući finansijsku pomoć, namijenjenih unapređenju ekonomskog i socijalnog razvoja zemalja u razvoju. Razvojna pomoć je dugoročna, jasno usmjerena i ima za cilj šire efekte, za razliku od humanitarne pomoći koja se kategoriše kao kratkoročna pomoć za spašavanje života, smanjenje ljudske patnje i očuvanje čovjekovog dostojanstva i namijenjena je više stanovništvu nego državama, uz poštovanje principa humanosti, nepristrasnosti, neutralnosti i nezavisnosti. Takođe, ukoliko humanitarna pomoć traje duže od 365 dana, onda ona postaje razvojna pomoć. Jantolek je informisala da se na sajtu OECD-a mogu naći smjernice i DAC kodovi koji mogu poslužiti da država definiše šta se od planiranih ili preduzetih akcija, obračunava kao službena razvojna pomoć.

Iako do dana pristupanja EU Crna Gora nije dužna da izdvaja sredstva za ovu oblast, u ovoj fazi pregovaračkog procesa treba pripremati sistem na obaveze koje nas očekuju ulaskom u EU. U tom smislu, Jantolek je istakla da Crna Gora treba da ispuni dva glavna uslova, a to su da se za službenu razvojnu pomoć koriste sredstva iz državnog budžeta i da programi treba da budu usmjereni zemljama u razvoju koje su kao takve prepoznate na listi OECD-a (u skladu s prioritetima koje te zemlje postavle). Nadalje, u ovoj politici treba razlikovati obavezne i dobrovoljne donacije, te da je ključno da se uspostavi kvalitetan registar podataka o dodijeljenoj pomoći koji će pružiti jasne podatke prilikom obaveznog izvještavanja EK.

² EK je, analizirajući PPCG 2022-2023, dostavila set smjernica koje se odnose na dostavljanje akata EK na mišljenje. EK očekuje da nacrti propisa budu upućeni EK u njihovoj zreloj fazi, nakon procesa međuresorne i javne konsultacije. Ukazali su i na važnost razmatranja rokova za konsultacije sa EK, koji u prosjeku iznose tri mjeseca, u zavisnosti od obima i složenosti nacrta propisa.

Ukazala je i na izazov po ovom pitanju, a to je da je važno što preciznije naznačiti kada je i kako pružena pomoć, da bi se mogla podvesti pod razvojnu pomoć i na taj način obuhvatiti sve one projekte i aktivnosti koje su faktički službena razvojna pomoć. Takođe, naglasila je da pristupanjem EU, članice izdvajaju finansijska sredstva za Evropski razvojni fond (EDF), te da je u pitanju izdašna kontribucija, a visina sredstava se pregovara. Imajući u vidu da je EDF višegodišnji finansijski okvir, istakla je da u slučaju neblagovremenog uplaćivanja kontribucija, obračunavaju se kamate za kašnjenje.

Salagić Ceković je naznačila da Crna Gora kroz priloge Izvještaju EK o Crnoj Gori za zahtijevani period informiše EK o dodijeljenoj pomoći, kao i da svi resori u manjoj ili većoj mjeri pružaju neku vrstu pomoći, ali da konačni izvještaji o tim aktivnostima treba da imaju širi obuhvat, kako bi se preciznije Crna Gora predstavila kao donator. S tim u vezi, ocijenila da je u narednom periodu, potrebno da se i kroz zakonski okvir ovo pitanje detaljnije razradi, s ciljem da se preduzete aktivnosti koje su činjenično pružena razvojna pomoć tako budu predstavljene kroz izvještaje, čime Crna Gora potvrđuje da je donator i ispunjava zahtjeve iz pregovaračkog procesa s EU, u okviru poglavlja 30.

Na osvrt Jantolekove da dijaspora igra značajnu ulogu u ovoj oblasti, predstavnik Uprave za dijasporu **Arben Jakupi**, informisao je da Uprava izdvaja blizu 40% budžetskih sredstava za projekte van Crne Gore, te da je planirano da se u maju dodijeli 170 000 eura za tu namjenu.

Predstavnica Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede **Kristina Lapčević** je ukazala da se pod pružanjem pomoći mogu smatrati i projekti u kojima Crna Gora pruža pomoć u razmjeni znanja i iskustva u pregovaračkom procesu zemljama regiona.

Predstavnica Ministarstva kapitalnih investicija **Kristina Mihailović** izrazila interesovanje da li pružanje pomoći zemljama u razvoju ima „veću težinu“ od davanja pomoći zemljama u regionu, te je Jantolek informisala da zemlja donator pruža pomoć kada se zemlja potencijalni primalac saglasi s predloženom razvojnom pomoći ili uputi apel da je humanitarna pomoć potrebna. Mihailović je zamolila da ekspertkinje dostave prevedene kodove OECD-a kako bismo se služili njima prilikom planiranja projekata, tj. da ih prilikom planiranja i realizacije lakše podvedemo pod projekte službene razvojne pomoći. Takođe, na konstataciju kako se bira zemlja kojoj će se dati pomoć, Jantolek je ukazala da geografske i tematske prioritete za službenu razvojnu pomoć donator definiše na osnovu sveobuhvatne vanjske politike te da kroz razvojne projekte zemlja donator dobija informacije o stanju u zemlji i samim tim dobija širu sliku i neophodne informacije za dalju bilateralnu saradnju.

Na konstataciju da Crna Gora već pruža razvojnu pomoć, predloženo je da se u narednom izvještavanju za EK razmotri mogućnost pripreme tabelarnog prikaza službene razvojne pomoći i humanitarne pomoći. Jantolek je prezentaciju zaključila informacijom da je u ovom trenutku za Crnu Goru najvažnija stateška opredijeljenost da razvija ovu oblast i priprema sistem da sprovodi ovu politiku kad postane članica EU, te da potrebno da imamo razvijen mehanizam i koordinaciju dodjele pomoći.

U svjetlu sprovođenja razvojne pomoći Republike Hrvatske kroz projekte prenosa znanja, **Dubravka Smolić Vlaić** predstavila je strukturu Službe za prenos znanja u hrvatskom Ministarstvu vanjskih i evropskih poslova, ukazavši da ovo tijelo koordinira zahtjeve zemalja za ovom vrstom pomoći od prijema zahtjeva do realizacije. Pružanje pomoći ovog karaktera zasnovano je na strateškim dokumentima, dok su primaoci pomoći (najvećim dijelom) zemlje kandidati za članstvo u EU. Smolić Vlaić je informisala da Hrvatska ima tim zadužen za pružanje razvojne pomoći u vidu prenosa znanja iz oblasti evropske integracije koji se sastoji od preko 300 stručnjaka koji su bili angažovani tokom pregovaračkog procesa

Hrvatske s EU. Istakla je da zemlja koja pruža ovu vrstu pomoći kroz razne projekte može dobro da se pozicionira pred EK, te da bi bilo korisno kroz zakonodavni okvir obuhvatiti odredbe o angažovanju stručnjaka koji mogu, kao npr. Hrvatska Crnoj Gori, pružiti pomoć zemljama u regionu. Kroz zakonodavni okvir bi trebalo razraditi i detalje u vezi s procedurom djelovanja, naknadama za rad stručnjaka, vremenskim ograničenjem pružanja pomoći, ispunjenje radnih obaveza.

Smolić Vlaić je istakla da bi u narednom periodu bilo dobro uspostaviti vertikalnu jedinicu uz pomoć koje se može jednostavno procijeniti koga od eksperta angažovati na zahtjev zemlje primateljice pomoći, s ciljem izgradnje dobre reputacije kako pred zemljom kojoj se pruža pomoć tako i pred EK.

Na upit šefice Radne grupe da li Crna Gora može da uputi zahtjev Hrvatskoj za pomoć pri izradi Predloga uredbe o osiguranju izvoznih kredita od netržišnih rizika, za koji je i EK prepoznala da postoji problem, **Smolić Vlaić** je odgovorila da je to moguće i da se zahtjev može poslati direktno. U vezi s ovim problemom, predstavnica Ministarstva finansija i socijalnog staranja **Aleksandra Popović** je ukazala da je Crna Gora pripremila 2019. nacrt ove uredbe, ali da od Agencije za zaštitu konkurencije dobijeno mišljenje da nacrt nije u skladu sa Zakonom o kontroli državne pomoći, te da je Crnoj Gori, tj. nadležnom ministarstvu potrebna pomoć u unapređenju teksta.

Dodatno, predstavnica Kancelarije za evropske integracije **Amina Bajrović Kuč** je ukazala da Kancelarija prikuplja zahtjeve na nivou pregovaračkih poglavlja, te upitala da li se ovoj službi mogu dostaviti svi zahtjevi za pomoć, na šta je odgovoreno da se zahtjevi mogu poslati, da budu što konkretniji i precizniji, ali da eventualnom pružanju ekspertske podrške prioritet bude izrada Uredbe o osiguranju izvoznih kredita od netržišnih rizika.

Pod tačkom *Razno* šefica Radne grupe je podsjetila da je Radna grupa pripremila I prilog Izvještaju EK o Crnoj Gori koji je Vlada usvojila 14. IV 2022. i koji je dostavljen članovima, te da je 20. IV 2022. Kancelarija za evropske integracije Evropskoj komisiji dostavila Prilog i na engleskom. Dogovoreno je da sekretar Radne grupe dostavi i englesku verziju na uvid.

Sjednica je zaključena u 14h.

Sjednici su prisustvovali sljedeći članovi Radne grupe za poglavlje 30 i članovi Međuresorske radne grupe za humanitarnu i razvojnu pomoć Crne Gore: **Aida Salagić Ceković**, načelnica u Ministarstvu ekonomskog razvoja – šefica RG; **Milica Ličina**, samostalna savjetnica u Ministarstvu ekonomskog razvoja; **Nikoleta Milutinović**, saradnica u Kancelariji za evropske integracije (onlajn); **Aleksandra Popović**, načelnica u Ministarstvu finansija i socijalnog staranja; **Kristina Mihailović**, samostalna savjetnica u Ministarstvu kapitalnih investicija; **Kristina Lapčević**, samostalna savjetnica u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede; **Nina Ščekić**, saradnica u Ministarstvu ekonomskog razvoja; **Mira Radunović**, specijalna savjetnica u Centralnoj banci Crne Gore; **Azra Bećović**, načelnica u Upravi prihoda i carina; **Jelena Milačić**, direktorica Direkcije u Ministarstvu vanjskih poslova; **Maja Hajduković**, načelnica u Upravi prihoda i carina;

Sjednici nijesu prisustvovali (najavili odsustvo): **Milica Abramović Radivojkov**, šefica u Kancelariji za evropske integracije; **Svetlana Božović**, načelnica u Ministarstvu ekonomskog razvoja; **Jelena Velimirović**, samostalna savjetnica u Ministarstvu finansija i socijalnog staranja; **Nikola Milosavljević**, v. d. direktora u Investiciono-razvojnom fondu Crne Gore A.D.; **Irena Joksimović**, načelnica u Ministarstvu

ekonomskog razvoja; **Milica Mirković**, samostalna savjetnica u Generalnom sekretarijatu Vlade; **Tatjana Popović**, samostalna savjetnica u Upravi za statistiku (MONSTAT); **Milica Šarančić**, rukovoditeljica Direkcije u Ministarstvu ekologije, prostornog planiranja i urbanizma; **Stojanka Milošević**, načelnica u Upravi prihoda i carina; **Zorica Marković**, šefica Odsjeka u Ministarstvu unutrašnjih poslova; **Jovana Krunić**, načelnica u Ministarstvu ekonomskog razvoja.

Članovi Radne grupe koji nijesu najavili i opravdali odsustvo sekretaru RG su: **Mira Kontić**, stručna saradnica u Institutu za lijekove i medicinska sredstva Crna Gore; **Nina Drakić**, predsjednica Privredne komore Crne Gore; **Špiro Medigović**, načelnik u Ministarstvu ekonomskog razvoja; **Zorka Prljević**, pomoćnica direktora u Upravi za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove; **Ljiljana Čampara**, direktorica u Ministarstvu vanjskih poslova; **Nebojša Radonjić**, samostalni savjetnik u Ministarstvu ekonomskog razvoja.

Sjednici su prisustovali sljedeći članovi Međuresorske radne grupe za razvojnu i humanitarnu pomoć Crne Gore: **Vanja Čabarkapa**, samostalna savjetnica u Skupštini Crne Gore; **Tijana Turković**, samostalna savjetnica u Ministarstvu odbrane; **Jovana Bojić**, samostalna savjetnica u Ministarstvu finansija i socijalnog staranja; **Milica Kočalo**, samostalna savjetnica u Ministarstvu finansija i socijalnog staranja; **Jelena Sekulović**, samostalna savjetnica u Ministarstvu prosvjete, nauke, kulture i sporta; **Arben Jakupi**, v.d. pomoćnika direktora Uprave za dijasporu; **Vanja Starovlah**, pomoćnica generalnog sekretara Zajednice opština; **Nina Ščekić** saradnica u Ministarstvu ekonomskog razvoja, **Milica Jovićević**, samostalna savjetnica u Ministarstvu javne uprave, digitalnog društva i medija, **Sanja Radulović**, samostalna savjetnica u Ministarstvu vanjskih poslova; **Amina Bajrović Kuč**, samostalna savjetnica u Kancelariji za evropske integracije.

Članovi Međuresorske radne grupe koji nisu prisustvovali sjednici, a koji su najavili odsustvo: **Jasmin Krnić**, samostalni savjetnik u Ministarstvu kapitalnih investicija; **Balša Čulafić**, predstavnik Privredne komore; **Majda Savićević**, načelnica u Upravi za statistiku; **Nataša Uskoković**, predstavnica Crvenog krsta Crne Gore;

Zapisnik sačinila: Amina Bajrović Kuč

Verifikovala: Jelena Milačić

Odobрила: Aida Salagić Ceković

BkuE

JM

ASC